μποροῦσε ὅμως νὰ τὸν μεταχειρισθῇ ὅπως τοὺς ἄλλους, γιατὶ τὸ μοναστῆρι ἔστελνε κάθε χρόνο πλούσια δῶρα στοὺς ἰσχυροὺς, στὴν Κωνσταντινούπολι, χιλιάδες ὀκάδες μέλι, λάδι, βούτυρο κλπ. Ὁ Χασεκῆς ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ θανατώσῃ τὸν ἡγούμενο μὲ δολιότητα, καὶ μιὰ μέρα τὸν προσκαλεῖ στὸ κονάκι του, νὰ κουβεντιάσουν τάχα γιὰ τὸν ἐτήσιο βακουφικὸ φόρο τῆς Μονῆς στὸ Πτωχοκομεῖο τοῦ Ἐγκοὺπ Ἐνσαρῆ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐνῷ ἐξακολουθοῦσε ἡ κουβέντα, ὁ Χασεκῆς χτυπάει τὸ παλαμάκια νὰ φέρουν στὸν ἡγούμενο τσιμποῦκι καὶ καφέ. Τί ἔγεινε τότε μᾶς τὸ λέει ἕνα τετράστιχο τοῦ καιροῦ ἐκείνου :

—«*Καλῶς τον, τὸν Χατζῆ Ἀλῆ*»,
—«*Καλῶς τον, τὸν Πετράκη*»,
Κι' ὁ Χατζαλῆς τοῦ ἔδωκε
καφὲ μὲ τὸ φαρμάκι !

Ἀλλ' ὁ Ἀθηναῖος κληρικὸς δὲν ἦταν κουτός. Μόλις ἔβαλε λίγες στάλες μέσα του ἐκατάλαβε ἀπὸ τὴ γεῦσι τί συνέβαινε καὶ σηκώνεται ἀμέσως ἐπάνω :

— Πασᾶ μου, πρέπει νὰ πηγαίνω, εἶπε μὲ ταραχή. Λησμόνησα, ὅτι αὐτὴ τὴν ὥρα ἔπρεπε νὰ βρίσκωμαι στὸ μοναστῆρι, γιὰ μιὰ σπουδαία ὑπόθεση !

Ὁ Χατζαλῆς δαγκώθηκε, ἀλλὰ δὲν μποροῦσε νὰ κάνῃ διαφορετικὰ καὶ τὸν ἄφησε νὰ φύγῃ. Μόλις ὁ Πετράκης βρέθηκε ἔξω, βάνει τὸ δάχτυλο στὸ στόμα καὶ ξερνᾷ τὸ φαρμάκι. Ἔφτασε στὸ μοναστῆρι σ' ἐλεεινὴ κατάστασι. Τὸ δηλητήριο, φερμένο ἀπὸ τὴν Ἀνατολή, ἤτανε πολὺ δυνατὸ καὶ ὁ ἡγούμενος ἀναγκάστηκε νὰ μείνῃ ἀρκετὲς μέρες στὸ κρεββάτι. Τὰ γένεια του καὶ τὰ μουστάκια του πέσανε. Τὸ λίγον καιρὸ ποὺ ἔζησε ἀκόμη ὑπέφερε ἀπ' τὸ στομάχι του.

***

Ἀλλὰ τὰ κακουργήματα αὐτὰ τοῦ Χασεκῆ εἶχαν ἀρχίσει νὰ συγκινοῦν καὶ αὐτοὺς τοὺς Ὀθωμανούς. Ἡ ἐρωμένη τοῦ Χασεκῆ Ἀσμᾶ Σουλτάνα (ποὺ ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ πήγαινε καὶ τὴν ἔβλεπε στὴν Κωνσταντινούπολι) εἶχε πιὰ θάνει πιὰ καὶ ὁ τύραννος ἔχασε τὴν προστασία ποὺ εἶχε. Νέος Σουλτάνος εἶχε ἀνέβῃ στὸ θρόνο, ὁ Σελίμ, καὶ ἡ καταγγελίες ἐναντίον τοῦ Χασεκῆ Ὀθωμανῶν καὶ Χριστιανῶν Ἀθηναίων ἔφταναν ἡ μιὰ ἐπάνω στὴν ἄλλη στὰ πόδια τοῦ ἰσχυροῦ Πατισάχ. Ὁ Σουλτάνος ἐσκέφθηκε, ὅτι ἦταν καιρὸς πιὰ καὶ τὸ αἴσχος τῆς οἰκογενείας του νὰ ξεπλύνῃ καὶ τὴ μεγάλη περιουσία τοῦ Σατράπη νὰ ἀποκτήσῃ. Δικάζεται λοιπὸν ὁ Χατζαλῆς, καταδικάζεται σὲ ἐξορία καὶ τόπος αὐτῆς ὁρίζεται ἡ νῆσος Κῶ. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔφθανε στὸ Σουλτάνο· ἔπρεπε νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴ μέση ὁ βαθύπλουτος κατάδικος. Ἅμα λοιπὸν ἔρταση στὴν Κῶ ὁ Χατζαλῆς, στέλνεται πίσω του καὶ ὁ δήμιος τὸν μῆνα Δεκέμβριο τοῦ 1795. Ὁ περιηγητὴς Βαρθόλδυ μᾶς διηγεῖται τὸ δραματικὸ τέλος τοῦ Χατζαλῆ, ὅπως τὸ ἄκουσε ἀπὸ Ἀθηναίους τῆς ἐποχῆς :

Ὁ ἐξόριστος ἔφτασε στὸ νησὶ παρακολουθούμενος ἀπὸ εἴκοσι Ἀλβανοὺς δοκιμασμένους καὶ ἀφωσιωμένους σωματοφύλακας. Ἐκεῖ ἐκατοίκησε σ' ἕνα μεγάλο σπίτι μὲ τὴ φρουρά του. Ὕστερ' ἀπὸ κάμποσον καιρὸ ἔφτασε καὶ ὁ τσαούσης ποὺ εἶχε ἀναλάβει τὴν ἐκτέλεσι τῆς μυστικῆς σουλτανικῆς ἀποφάσεως. Κανεὶς δὲν ὑπωπτεύθη τὸ σκοπό του. Ὁ τσαούσης διαδίδει, ὅτι τάχα εἶνε περαστικὸς καὶ πηγαίνει στὴν Ἀλεξάνδρεια γιὰ ὑπηρεσιακοὺς λόγους, ἐναύλωσε μάλιστα καὶ πλοῖο γιὰ τοῦτο. Μὲ ἐπιτηδειότητα ὅμως ἀναβάλλει ἀπὸ μέρα σὲ μέρα τὴν ἀναχώρησί του καὶ κατορθώνει νὰ ἐπισκεφθῇ στὸ σπίτι του τὸν Χατζαλῆ, ὁ ὁποῖος δὲν ὑπωπτεύθη καθόλου, ὅτι ἦταν ὁ δήμιός του. Μετὰ τὴν πρώτη ἔγινε καὶ δεύτερη ἐπίσκεψι. Ὁ Χατζαλῆς καὶ ὁ τσαούσης ἤτανε πιὰ φίλοι. Καθισμένοι σταυροπόδι πίνανε καφέδες καὶ σερμπέτια, λέγανε τούρκικους χωρατάδες καὶ γελούσανε δυνατά. Οἱ σωματοφύλακες ποὺ ἦταν ἀπ' ἔξω ἐμιμήθηκαν τὴν εὐθυμία τοῦ κυρίου τους καὶ ἄρχισαν νὰ θορυβοῦν. Σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ Χατζαλῆς σηκώθηκε νὰ τοὺς ἐπιβάλῃ ἡσυχία καὶ καθὼς πήγαινε κατὰ τὴν πόρτα, ὁ δήμιος τραβᾷ τὸ μαχαῖρι καὶ τὸ μπήγει στὴν πλάτη τοῦ καταδίκου. Ὁ Χατζαλῆς ἔπεσε νεκρός. Ὁ δήμιος ἀνοίγει τὴν πόρτα καὶ κρατῶντας ξεδιπλωμένο τοῦ φιρμάνι λέει στοὺς Ἀλβανούς : «Ὑποταχθῆτε στὴ θέλησι τοῦ Πατισάχ σὰν πιστοὶ Μουσουλμάνοι. Ὁ κύριός σας εἶνε νεκρὸς σύμφωνα μὲ τὸ φιρμάνι τοῦτο !»

Ἡ μουσουλμανικὴ μοιρολατρεία καὶ τὸ χαρτζηλίκι ποὺ ἐσκόρπισε ἄφθονο στοὺς σωματοφύλακες ὁ δήμιος, ἔφεραν τὸ ἀποτέλεσμά τους. «Κισμὲτ ἰντὶ—ἔτσι ἤτανε γραφτό», ἐμουρμούρισαν καὶ ὑπετάχθησαν.

Ὁ δήμιος ἔκοψε τὸ κεφάλι τοῦ Χασεκῆ καὶ τὸ πῆγε στὴν Κωνσταντινούπολι. Ἐκεῖ, ἀφοῦ τὸ εἶδε ὁ Σουλτᾶνος, ἐξετέθη στὸ Παρμάκαπι, μὲ ἐπιγραφὴ ποὺ ἀνάφερε τὴν αἰτία τῆς τιμωρίας. Τέτοιο ἔλαβε τέλος τὸ ἀνθρωπόμορφο τέρας ποὺ εἴκοσι ὁλόκληρα χρόνια κατατυράννησε τοὺς Ἀθηναίους. Σὲ ὅλη τὴ χρονικὴ αὐτὴ περίοδο δὲν ἀνέτειλε χαριόσυνη ἡμέρα στὰς Ἀθήνας, δὲν ἐχάραξε χαμόγελο χαρᾶς στὰ χλωμὰ χείλη τῶν Ἀθηναίων. Καὶ ὅσοι ζήσανε καὶ μάθανε τὸ θάνατό του ἔβγαλαν ἕνα βαθὺ στεναγμὸ ἀνακουφίσεως.

Λέφ Χάφνη

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΤΟ ΓΕΥΜΑ ΤΟΥ ΔΟΥΜΑ (ΥΙΟΥ)

Λίγους μῆνες πρὶν παιχθῇ ἡ «Κυρία μὲ τὰς Καμελίας», τὸ 1851, ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς, υἱός, ποὺ κάθε ἄλλο ἦταν τότε παρὰ πλούσιος, συνήντησε μιὰ μέρα στὸ δρόμο τὸ διάσημο κριτικὸ Φιορεντίνο, τοῦ ὁποίου ἐπίσης τὰ οἰκονομικὰ δὲν ἦσαν ἀξιοζήλευτα.

— Ἀγαπητὲ φίλε, τοῦ λέει ὁ Δουμᾶς, δὲν ἔρχεσαι νὰ φᾶς μαζί μου αὔριο τὸ μεσημέρι ;

— Πολύ, πολὺ εὐχαρίστως, ἀγαπητέ μου Δουμᾶ.

— Λοιπὸν αὔριο στὶς ἑντεκα θὰ σὲ περιμένω χωρὶς ἄλλο μπροστὰ στὸ Θέατρο Ποικιλιῶν. Σύμφωνοι ;

— Σύμφωνοι.

Τὴν ἄλλη μέρα στὶς ἕντεκα οἱ δυὸ φίλοι συναντήθηκαν στὸ ὡρισμένο μέρος.

— Μπράβο, Φιορεντίνο. Βλέπω εἶσαι ἀκριβέστατος στὰ ραντεβοῦ σου.

— Διάβολε ! Ὑπάρχει πιὸ εὐχάριστη εὐγένεια ἀπὸ τὴν ἀκρίβεια καὶ μάλιστα ὅταν πρόκειται γιὰ γεῦμα ;

— Λοιπόν, ποῦ θὰ φᾶμε ;

— Ὅπου θέλεις.

— Πρέπει νὰ γευματίσουμε μεγαλοπρεπῶς.

— Ἡ ἰδέα σου εἶνε ὑπέροχη.

— Πόσα ἔχεις στὴ τσέπη σου ;

— Ἐγώ ; Δὲν ἔχω πεντάρα, εἶπε μὲ γέλοιο ὁ Φιορεντίνο. Ὑποθέτω ὅτι μ' ἐκάλεσες. Γι' αὐτὸ (κι' ἐπειδὴ δὲν εἶχα σπίτι μου χρήματα), σοῦ ὁμολογῶ ὅτι ἐξέχασα νὰ πάρω μαζί μου.

— Καὶ τώρα ; φώναξε ἀπελπισμένος ὁ Δουμᾶς. Δὲν ἔχω παρὰ δέκα φράγκα στὴ τσέπη μου.

— Πολὺ μεγαλοπρεπὲς θᾶναι τὸ γεῦμα μας ! τοῦ ἀπάντησε εἰρωνικά.

— Μοῦρθε μιὰ ἰδέα ! ξεφώνησε ἄξαφνα ὅλος χαρὰ ὁ Δουμᾶς. Ὁ πατέρας μου κάθεται ἐδῶ παρακάτω. Θὰ πεταχθῶ μιὰ στιγμὴ ὡς τὸ σπίτι του, θὰ τοῦ ζητήσω δυὸ εἰκοσόφραγκα, καὶ μ' αὐτὰ θὰ πᾶμε στὸ Καφὲ Ἀγγλὲ ὅπου θὰ φᾶμε σὰν πρίγκηπες ! Δὲ θ' ἀργήσω παρὰ μισὸ λεπτό. Περίμενέ με ἐδῶ κι' ἔφθασα.

Ὁ Δουμᾶς τρέχοντας μπῆκε στὸ σπίτι ὅπου ἔμενε ὁ πατέρας του, ἀνέβηκε τέσσερα τέσσερα τὰ ἐνενῆντα σκαλιὰ γιὰ νὰ φθάσῃ στὴ σοφίτα ὅπου εἶχε τὸ ἐνδιαίτημά του ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Κόμητος Μοντεχρήστου» καὶ σ' ὅλη αὐτὴ τὴ διαδρομὴ ἔπλαθε ἕνα σωρὸ ὄνειρα γιὰ τὸ γεῦμα, προετοίμαζε τὸ μενού, ὑπελόγιζε πόση σαμπάνια θὰ πιοῦν, τί πουρμπουὰρ γενναῖα θ' ἄφηναν, ὅλα, ὅλα καὶ σκεπτόταν μὲ τὸ ὑπόλοιπο τῶν χρημάτων νὰ προσφέρῃ στὸ φίλο του τὴν ἀπόλαυση ἑνὸς μεσημβρινοῦ περιπάτου ἐφ' ἁμάξης στὸ δάσος τῆς Βουλώνης...

Μὰ σὲ λίγο παρουσιάστηκε πάλι ὁ Δουμᾶς πρὸ τοῦ ἀνυπομονοῦν τος φίλου του, λαχανιασμένος, μὲ πεσμένα τ' αὐτιά, κατηφὴς καὶ ἀξιοδάκρυτος.

— Ἔ ! λοιπόν ; τὰ πῆρες τὰ δυὸ εἰκοτόφραγκα ; τὸν ρώτησε μὲ ἀγωνία ὁ Φιορεντίνο.

— Ἀλλοίμονο ! ἀνεστέναξε ὁ Δουμᾶς. Δὲν ἔχω πιὰ παρὰ πέντε φράγκα. Ὁ πατέρας μου μοῦ δανείστηκε τ' ἄλλα πέντε γιατὶ δὲν εἶχε κι' αὐτὸς πεντάρα κι' ἂν δὲν τοῦ τᾶδινα θᾶμενε νηστικός.

Κι' ἔτσι, οἱ δυὸ φίλοι ἀντὶ νὰ διευθυνθοῦν στὶς μεγαλοπρεπεῖς αἴθουσες τοῦ Καφὲ Ἀγγλέ, ἀφήσανε κατὰ μέρος τὴν ἰδέα τοῦ πλουσίου γεύματος καὶ τραβήξανε μὲ πένθιμο ὕφος κατὰ τὴ συνοικία τοῦ Παλλαὶ-Ρουγιάλ, ὅπου ὑπῆρχε ἕνα φτηνὸ ξενοδοχειάκι—2 1)2 φράγκα τὸν Κομπρὶ—ποὺ τοὺς εἶχε τακτικοὺς πελάτες του.

✲

ΠΩΣ ΘΑ ΓΙΝΟΥΜΕ ΟΛΟΙ ΑΙΩΝΟΒΙΟΙ

Φαίνεται ὅτι δὲν ἀπέχει πολὺ ἡ ἐποχὴ ποὺ ὁ ἄνθρωπος θὰ ζῇ πιὰ ἀπὸ... διακόσια καὶ τριακόσια χρόνια. Καὶ καιρός, διότι ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου κατήντησε τόσο βραχύς, ὥστε νὰ μὴ προλαμβάνῃ κανεὶς νὰ ζήσῃ !...

Ὁ πρόωρος θάνατος τοῦ ἀνθρώπου, λέγουν οἱ βιολόγοι, ὀφείλεται εἰς τὸ παχὺ ἔντερον ποὺ εἶνε ἡ αἰτία ὅλων τῶν μικροβίων καὶ συνεπῶς τὸ μόνο ἐμπόδιο διὰ τὴν παράτασιν τοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου. Πρέπει λοιπὸν τὸ ἔντερον αὐτὸ ν' ἀφαιρεθῇ.

Τὰ πρωτοζωάρια, ποὺ εἶνε ἡ ἁπλουστέρα ἐκδήλωσις τῆς ζωῆς, ἔχουν βίον 8—10.000 ἐτῶν. Πολλαπλασιάζονται διχαζόμενα, δηλαδὴ τὸ ἕνα γίνεται δυὸ καὶ οὕτω καθεξῆς καὶ φαίνονται αἰώνια. Καὶ ἄλλα ζῶα, ὅπως τὰ σκουλήκια καὶ μερικοὶ πολύποδες ἔχουν τὸ προνόμιον νὰ πολλαπλασιάζονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἀλλὰ δὲν εἶνε τόσο μακρόβια...

Οἱ βιολόγοι εἶνε τῆς γνώμης ὅτι ἡ ἀθανασία τῶν πρωτοζωαρίων τῶν μικροσκοπικῶν δηλαδὴ ὀργανισμῶν, ἠμπορεῖ θαυμάσια νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἀρκεῖ νὰ κατορθώσωμεν νὰ ψοφίσουμε τὸ βλαβερὸν μικρόβιον ἀπὸ τὸν ὀργανισμό μας, ἡ μόνη αἰτία τῶν ἀσθενειῶν καὶ τῆς ἐξαντλήσεως τοῦ σώματός μας. Φυσιολογικῶς ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ φθάνῃ εἰς ἡλικίαν 400—500 ἐτῶν.